

YARININ ÖĞRENCİLERİ İÇİN EĞİTİM PROGRAMININ BÜTÜNLEŞTİRİLMESİ*

Ruth KEİTZ

Çev: Yrd. Doç. Dr. Suat PEKTAŞ**

Alaska'da okullar, sosyal değişimin öğrenci yaşamı üzerindeki etkilerini değerlendirerek, eğitim programlarını parça parça olmaktan kurtarıp, bütünleyici bir hale dönüştürmüşler ve böylece çeşitli ders konularıyla eleştirel düşünce becerileri ve insanca yaşam arasında bağlantı kuran yeni yollar bulmuşlardır.

Alaska okullar bölgesi, 1985-86 öğretim yılı içinde, eğitim programları üzerinde yapılan çalışmalarını durdurdu; bu durdurmanın nedeni, program geliştirme sürecinin yeniden değerlendirilmesine duyulan ihtiyaçtı. Zira, eski tutum işlemiyordu. Eskiden, program koordinatörleri, müdürler, öğretmenler, öğrenciler, veliler ve yöre halkının ilgili üyelerinden oluşan "Program Komiteleri", altı yıllık devreler üzerinde çalıştılar. Amaç, ilköğretimin ve ortaöğretimin çeşitli ders konularını, bu zaman süreci içinde değerlendirmek ve buna göre belirlenen temel ders kitaplarının satın alınmasını sağlamak için bütçe yapmaktı.

Maalesef, bu plânının bazı dezavantajları da bulunmaktaydı. Öncelikle, programı birbiriyle ilişkili olmayan bilgi kategorileri ve parça parça üniteler biçiminde ele alarak, çevre halkının programa bakış açısını da etkilediler. Periyodik inceleme süreci, çeşitli ders konuları ile "İnceleme Komiteleri" arasındaki iletişimi sınırladı ve programlar arasındaki bağlar zayıflamış oldu.

Bu nedenle, "Program 2000 Konsorsiyumu" oluşturuldu. Bu konsorsiyum bölgede eğitim programlarını tamamen farklı bir biçimde ele aldı. Böylece, bu görevi üstlenen ve alan bilgileri, kültür, üstün zekalarının eğitimi, kitaplık ve araçlar, değerlendirme ile ilk ve ortaöğretim öğ-

* Keitz, Ruth. "Integrating Curriculum for Tomorrow's Students." Educational Leadership, December 1986 / January 1987, s. 68-70.

** A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Program Geliştirme Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

retmenlerini temsil eden idareci üyeler, okul öncesi eğitiminden lise son sınıfa kadar, programları bir bütünlük içinde inceleyebileceklerdi; aynı zamanda konsorsiyum, herhangi bir program alanıyla sınırlandırılmayan öğrenci ihtiyaçlarını da dikkate aldı. Sonuçta, programın tümüne tutarlı bir yaklaşım getirildi.

Geleceğin Yönelim ve Becerilerini Belirleme:

“Program 2000 Konsorsiyumu” işe, “Temel Becerilere Doğru: Bugün ve Yarın için Öğretim” adı altında bölgesel bir incelemeyle başladı. Bu incelemede belli başlı 5 toplumsal yönelim belirlendi ve sonuçta öğrencilerin geleceğe hazırlanması için ihtiyaç duydukları beceriler saptandı. İnceleme, bir eğitim kurumunun değişen dünya toplumunun ihtiyaçlarını karşılayabildiği ölçüde başarılı olabileceği varsayımına dayandırılmıştır.

Bu beş eğilimin, öğrencilerimizin yaşamını doğrudan etkileyeceğine inanıyoruz.

1. Ulusun nüfusu artmakta ve yaşlanmaktadır. Alaska'nın nüfusu, ulusal normdan daha genç olmaya devam edecektir. Bununla beraber, bu yüzden de gençler ve yaşlılar arasında bir anlaşmazlık beklenebilir.

2. Aile yapısı değişmektedir. Okullar, değişen öğrenci sayısının ihtiyaçlarına göre uyarlanma zorundadır.

3. Ekonomik temeller değişmektedir. Zira, birçok mesleğin modasının geçecek olmasından dolayı, işçiler, işgücünün verimli birer üyeleri olarak kalmaya çalışacaklardır. Eğitim, bireylere, daha çabuk ve etkin öğrenimin nasıl öğretileceğini ele alacaktır.

4. Çevre değişmektedir. Doğal kaynaklarımızla ne yaptığımız diğer ülkeleri de etkiler. Böylece, ülke düzeyinde, çevre sorunlarına yaklaşımda bulunabiliriz.

5. Toplum değişmektedir. İnsanlar, teknoloji, dünyasının insancıl yönünü araştırdıkça, insan ilişkilerinin gerektirdiği beceriler giderek artan bir önem kazanacaktır.

Verimli Bir Gelecek için gerekli beceriler:

Eğitim, öğrencilerin gelecekte verimli bir yaşam sürdürebilmeleri için ihtiyaç duydukları becerilere hitap etmelidir.

Bu becerileri 4 grupta toplayabiliriz:

1. Eleştirel düşünme becerileri. Öğrenciler, problemin her yönünü mantıki bir çerçeve içinde düşünebilmek ve farklı çözümleri bulmada yaratıcı olmak zorundadırlar.

2. İnsan ilişkileri becerisi. Dünyamız giderek artan bir tekniğe yöneldiğinden, her ulus, vatandaşları arasındaki iletişimin nitelikli olmasına, öğrencilerinin ikinci bir dil bilmelerini çekici hale getirmeye, anlaşmazlıkların giderilmesinde yeni becerilerin geliştirilmesine, bütün dünyada insanların genel refahına karşı gösterilen duyarlılığın geliştirilmesine ihtiyaç duymaktadır.

3. Kişisel beceriler. Sosyal değişimler, insanların kişisel yaşamını etkileyecektir. İnsanlar, gerginlikleriyle baş edebilmek ihtiyacı duyacaklar ve yaşamlarını kontrol ederek kişisel ve mesleki değişikliklere uyarlanmak gereğini duyacaklardır.

4. Toplumsal beceriler. Öğrenciler, gittikçe dayanışma haline dönüşen bir dünyada, etkinliklerinin başka bireyleri de etkileyeceğini öğrenmek ihtiyacındadırlar. Keza, etkinliklerinde sorumluluk almayı ve birbirlerini dikkate alarak, toplumlarını yaşatmayı öğrenmelidirler.

Arzu edilen sonuçlara dayalı amaçların geliştirilmesi:

“Temel Becerilere Doğru”, “Program 2000 Konsorsiyumu” ve misyonunu, amaçların ve sonuçların geliştirilmesine yönlendirmiş ve bölgenin programını, öğretimini ve öğrencilerini belirlemiştir. Konsorsiyum üyeleri öğretim yılını, öğrencilere büyük etkisi olabilecek sorunları taslak haline getirerek geçirmişlerdir. Bunu, sorunları önem sırasına göre ele alan aşağıdaki liste izlemiştir.

1. Öğrenimin uygulaması ve transferi.
2. Süreçleri ve içeriği, zorunlu ve seçimlerlik dersler halinde ele alan uygun programlar.
3. İlk ve ortaöğretim programları ve ortaöğretimin etnik incelemeleriyle birleştirilmiş çok yönlü kültürel eğitim.
4. Öğrencilerin sınıf geçme sorunları.
5. İnsan ilişkileri eğitimi.
6. Zenginleştirilmiş okul yapıları: Alternatif programlar, sosyal prestiji olan okullar, uluslararası okullar ve güzel sanatlar okulları.

Yukarıda, birbirinden farklı olan sorunları genel bir silsile içinde ele alan "Program 2000 Konsorsiyumu", Programlar ve Öğretim Bölümü için aşağıdaki amaçları geliştirmiştir.

Öğrenci, eğitim programı ve öğretimin ürünleri:

Konsorsiyum'un öğrenciler için belirlediği davranışlar, kişilik bütünlüğüne dönük bir eğitimi yansıtmaktadır.

Böylece öğrenciler;

- Kendi öğrenimleri konusunda gittikçe artan sorumluluk duyarlar,
- Tüm yaşamları boyunca, meslekleri, görevleri, daha üst düzeydeki eğitimleri ve öğrenmeleri için beceriler geliştirirler,
- Farklı milli ve milletlerarası toplumlara katkı getiren ve bu toplumlarda işlev yapan sorumlu ve ilgili vatandaşlar olarak yetişirler,
- Değişen toplumda, karar verme sürecine katılırlar,
- Bireysel ve kültürel benzerlikleri, farklılıkları ve katkıları tanıyarak diğer bireyleri anlayıp değerlendirirler,
- Kişisel yetenekleri ve potansiyelleri gerçekçi bir biçimde algılayarak kendilerini öz değerlendirmeye giderler,
- Değişik kaynaklardan elde ettikleri bilgiyi düzenler ve değerlendirebilirler,
- Kişisel, mesleki, boş zaman, eğlence ve dinlence ihtiyaçlarını belirleyerek, bunları uygulamak için olumlu seçenekleri tayin edebilirler,
- Aile ve bireylerarası ilişkilerin geliştirilmesi için uygun teknikleri kazanırlar,
- Estetik duyarlılığı geliştirir ve kullanırlar,
- Problem çözme, yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme ve mantıklı düşünme becerilerini geliştirir ve kullanırlar.

Konsorsiyum'un, eğitim programı için özellikle öngördüğü sonuçlar şöyle dile getirilebilir:

- Bölge amaçlarının yansıtılması,
 - Öğrenci becerilerinin mesleki yaşam, üst düzeyde eğitim ve yaşam boyu eğitim ihtiyacı için yönlendirilmesi,
 - Eğitim programlarının çeşitli modeller çerçevesinde geliştirilmesi.
- Öğretim için belirlenen hedefler şu konuları kapsayacaktır:

● Öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarını karşılamak üzere çeşitli stratejilerin uygulanması,

● Bütün bilgi kategorilerinde, becerileri, fikirleri, içeriği ve çok yönlü kültürel eğitime dönük amaçları bütünleyen programlararası öğretim stratejilerinin geliştirilmesi,

● Tutum ve davranışlara ilişkin modellerin oluşturulması.

Gelecek yüzyıl için öğrencileri hazırlama:

Konsorsiyum, öğretim elemanının eğitimi, öğretmen davranışları, öğretim kurumlarının düzenlenmesi ve program değerlendirme alanında da amaçlar geliştirmiştir. Her amaç, yarının dünyası için, gençlerin eğitimi konusunda odaklaşmıştır. Konsorsiyum programı, uyum süreci içinde, bütünüyle değişikliği içeren hem spesifik, hem de geniş kapsamlıydı. Biz artık, hangi kavramların, hangi düzeyde sunulduğuyla ilgilenmiyoruz; biz bilgi ve yaratıcı yeteneklerin hayat boyu devamının teşvik edilmesine ilişkin becerileri vurguluyoruz. Böyle bir yaklaşım, sabah saat 8.00'den öğleden sonra saat 15.00'e kadar devam eden okul gününün getirdiği sınırlamaları ortadan kaldırmaktadır.

Zira, çoğu öğrenme ve buluşun, sınıf dışında meydana geldiğine inanıyoruz. Öğrencilerin bu tür öğrenme üzerinde yoğunlaşmalarını ve bu tür öğrenmenin yaşamlarında yer almasına destek vererek, öğrencileri eğlence, dinlence ve boş zaman etkinlikleri de dahil olmak üzere bütün yaşam etkinliklerinde eğitmemiz gerekmektedir. Değişikliklerin devamı ile, öğrencilerin bireysel yaşamı üzerine stres bindikçe, dayanışma içinde bulunan bir toplumun üretici bireyleri olarak kalabilmek için kendilerini canlı tutmayı öğrenmeleri zorunlu olacaktır. Belki de en önemli unsur olarak, "Program 2000 Konsorsiyumu"nun plânında, üzerinde özellikle durulan nokta, problem çözme ve eleştirel düşünme becerileri olmuştur. Zira, bu beceriler olmaksızın, öğrenciler değişimle ve muhtemel farklılıklarla karşı karşıya geldiklerinde başarısız olacaklardır.

Esas itibarıyla, "Program 2000 Konsorsiyum'u", öğrencilerimizi etkileyen sosyal eğilimler gibi bölge anlayışının ne olduğunu yansıtan tüm program süreçlerini yeniden ele almıştır. Amacımız, öğrencileri, esneklik, yaratıcılık ve değişime karşı olumlu bir biçimde uyum yapma yeteneği isteyen bir dünyaya hazırlamaktır. Ders konuları arasındaki ilişkileri ve değişen toplumun bunlar üzerindeki etkilerini vurgulayarak "Program 2000 Konsorsiyumu", öğrencilerimizi 21. yüzyıla hazırlayacak bir süreci oluşturmaktadır.